

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt leta 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta 12.—
za četrt leta 6.—
za en mesec 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1.20

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 „
za trikrat 10 „
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nastanek in pomen krakovskih dni.

Krakovski dnevi so prišli popolnoma nepričakovano in so radi tega tudi popolnoma presenetili ne samo tujo, ampak celo slovensko in poljsko javnost. Radi tega je nastala cela vrsta napačnih domnevanj in sodb. Radi tega hočem na kratko pojasniti nastanek krakovskih dni, da bo vedela javnost prav oceniti njihov pomen.

V jeseni se je ustanovilo v Ljubljani »Društvo prijateljev poljskega naroda«. Ustanovilo se je na tihem in brez vsake agitacije, ker ni imelo nobenega dalekosežnega namena, ampak je hotelo samo v ožjem krogu zbrati ljudi in dati slovenski mladini priložnost, da se uči poljskega jezika. Radi tega se ustanovljenje ni naznanilo poljski javnosti in se ni nobenega izmed Poljakov vabilo k ustanovnemu shodu. Da se ga je udeležil gospod Jasinski, je bilo to čisto slučajno.

Par dni poprej sem se odpeljal na Dunaj, kjer sem bil naprošen za neko predavanje. Jasinski je zvedel iz listov o tem mojem potovanju ter mi je brzojavil v Ljubljano, naj ga počakam na Dunaju, kamor se takoj odpelje iz Krakova, ker bi rad nekaj z menoj govoril. Brzojavka je prišla v Ljubljano že po mojem odhodu na Dunaj, tako da je nisem več prejel. Dobil sem jo na mizi, ko sem se vrnil z Dunaja, in odgovoril sem Jasinskemu na Dunaj, da je žali bog njegova brzojavka prišla prepozno in ga zaradi tega nisem pričakoval na Dunaju. Moral sem se namreč odpeljati takoj nazaj v Ljubljano, ker ustanavljamo tu »Društvo prijateljev poljskega naroda«. Jasinski se je nato takoj vsedel v vlak in se je pripeljal v Ljubljano ravno k ustanovnemu shodu. Tu se je zavzel za Slovence in vrnil se je v Krakov z mislijo, ustanoviti tam društvo za Jugoslovane.

Okrog Božiča sem dobil iz Krakova poročilo, da se namerava ustanoviti »Društvo prijateljev Jugoslovancov« in da se odlični gospodje za to jako zavzemajo. Odgovoril sem, da se mi, kolikor poznam poljske razmere, zde tla za to med Poljaki še premalo pripravljena. Po mojem mnenju naj bi se stvar odložila na poznejši čas.

Pred tedni sem pa dobil iz Krakova tiskano vabilo na shod s celim sporedom in naznanilom, da se to vrši dne

30. aprila. Odgovoril sem zopet, da se meni za to čas ne zdi pripraven. Na znatnejšo udeležbo od naše strani ni upati, ker sedaj je za to neugoden čas in smo ravno med volitvami. Na vsak način naj se termin preloži.

Potem je bilo zopet par tednov tiho. V nedeljo sem pa dobil obširno brzojavko, kjer se mi je naznanilo, da se shod vrši na vsak način, ter se me je prosilo, naj se peljem takoj v Ljubljano in poizvem, kdo se udeleži izleta v Krakov itd. Prišedši v Ljubljano sem dobil zopet ekspresno pismo in potem sem storil svoje korake. Naznanil sem nekaterim osebnim znancem, da se vrši ta shod in jim razdelil vabila. Ker se mi je mudilo nazaj v Celovec, sploh nisem mogel razviti nobene agitacije.

Iz tega razvoja nastanka krakovskih dni sledi torej sledeče:

Cela inicijativa za dotično prireditev je izšla od strani Poljakov, ki so to priredili celo proti volji in vključno odsvetovanju Slovencev. Neresnično je torej, da bi bila prireditev v kakršni koli zvezi s političnim položajem. Neumnost je, kar pišejo nemški listi o neki »Anbiederung« Slovencev na Poljake.

Prireditve ni imela v svoji osnovi nobenega političnega ozadja in nobenih političnih ciljev. Neslanost je torej razmotrivanje nemških listov, v koliko se je ta akcija politično posrečila ali ponesrečila.

Udeležba od strani Slovencev je bila popolnoma slučajna, ker tekem enega dneva sploh ni bilo mogoče organizirati večjega izleta. Šel je, kdor je ravno imel čas in voljo. Neumestno je torej razmotrivanje, zakaj se je udeležila ta oseba ali zakaj se ga ona ni udeležila.

Res je pa, da je pozneje izlet dobil nek večji pomen in celo neko politično ozadje. To pa ni stalo v prvotnem načrtu. Mi smo bili od tega presenečeni in se zamoremo tacega razvoja samo veseliti. Sprejem je bil od poljske strani nad vse sijajen in priredba se je vršila na veliko večji skali, kakor je sploh kdo pričakoval.

Kakšen pomen bodo torej imeli krakovski dnevi?

O kakšnem političnem fiasku, kakor so poročali nemški in tudi nekateri drugi listi, sploh ne more biti govora, ker cel izlet ni imel nobenih političnih ciljev. Kar se je nameravalo, se je doseglo v polnem obsegu in še veliko več.

O kakšnem neposrednem političnem pomenu po mojem mnenju tudi ne more biti govora, ker se tako veliki po-

litični preobrti sploh ne povzročajo z enim izletom, vendar bodo pa imeli krakovski dnevi tudi nekaj političnega pomena.

Povzamem vse skupaj:

Krakovska prireditve je popolnoma dosegla svoj prvi in glavni namen: Ustanovilo se je »Društvo prijateljev Jugoslovancov«, ki bo gojilo kulturne stike z Jugoslovani in postalo središče in ognjišče te misli med Poljaki. Društvu je takoj prvi dan pristopilo okrog 400 članov, tako da je takoj postalo najmočnejše društvo podobne vrste med Poljaki.

Poleg tega prvega in glavnega namena se je pa doseglo še več drugih stvari.

Poljski narod je prešnil močen tok, vzdramil se je in obrnil svojo pozornost na Jugoslovane. Polagoma se bo ta tok poglobljal in rodil raznovrstne sadove.

Manifestiralo se je v Krakovu javno in slovesno, da obstoja poleg starega panslavizma in njegovga naslednika takozvanega njegoslavizma še neka tretja vrsta slovanskega gibanja, ki ima in je imela svoje središče v Krakovu. To gibanje je sedaj prvič stopilo izza ozkih mej znanstvenega delovanja v javnost.

Krakovskih prireditve so se udeležili tudi odlični in vodilni politiki poljski in ravno oni so najprej in odločno povdarjali, da mora priti do zblizanja Slovencev in Poljakov tudi na političnem polju. Seveda se ne vdajamo nobenim iluzijam, da bi to takoj nastopilo, toda ideja se je sprožila in ideje so zmagovite in morajo prej ali slej priti do uresničenja.

Neposrednih političnih uspehov od te prireditve pa nismo iskali in jih ne pričakujemo. To mora priti šele po naravnem zgodovinskem razvoju. Sedaj smo temu razvoju samo pripravili tla in ga spravili v tir.

Toliko v pojasnilo dobremisleči javnosti. Našim nasprotnikom pa sploh ne potrebujemo dajati pojasnila in jim nismo dolžni nobenega odgovora. Kaj oni sodijo in kako ugibajo, nam je malo mar.

Dr. Leop. Lé nard.

Slovenski državnozborski kandidati na Koroškem.

V četrtek, dne 4. t. m., je zaupni shod celovške okoličnice postavil msgr. Val. Podgorca kot kandidata v ce-

lovški okolici proti »deutschfreiheitlich gesinnten Slovenen« Lutschounigu iz Zihpolj. Socialnodemokratski kandidat je Lukas. Zvečer istega dne je zaupni shod celovških Slovencev postavil tudi v Celovcu lastnega slovenskega števne kandidata. Ta je gosp. Alojzij Terček, knjigovez v Mohorjevi tiskarni. Brez dvoma bo dobil gospod Terček več glasov, kakor pa pred štirimi leti gospod Orana, kajti slovenska organizacija tudi v nemškem Celovcu napreduje. Zaupni shod, ki mu je predsedoval dr. Brejc, je postavil za slovenskega kandidata v beljaški okolici g. Vošpernika, gostilničarja in lesnega trgovca v Podravlji ter župana v wernberški občini. Nemci posebno v tem okraju napolnijo svoje moči, da bi bil izvoljen dr. Angerer in da bi iztrgali socialnim demokratom mandat, ki so ga jim priborili zadnjič Slovenci proti vsenemcu. Naši slovenski kandidati utegnejo pri ožjih volitvah igrati veliko vlogo med Nemci in socialnimi demokrati.

Volilni boj v Istri.

Za nedeljo ob 10. uri dopoldne je bil sklican v puljski »Narodni dom« volilni shod. Bilo je že pol 11., a shod se ni mogel otvoriti, ker ni bilo poslušalcev, četudi je bila reklama za shod od strani delavske organizacije prav živahna. Šele po pol 11. uri so začeli počasi prihajati ljudje in malo pred 11. uro se je otvoril shod ob zelo pičli udeležbi. Na shodu so govorili dr. Laginja, dr. Škaljer iz Volavske in blagajnik istrske posojilnice Stihovich. Vsi govorniki so tolažili maloštevilno zbrano poslušalstvo z boljso prihodnostjo in polagali potrpljenje na srce. Shod je bil končan ob tri četrt na 12. uro. Kakor se že sedaj vidi, ni letošnje navdušenje za državnozborske volitve niti senca proti onemu leta 1907, in če se ne bo posrečilo zanesti med ljudstvo v zadnjem trenutku navdušenja, bodo državnozborske volitve v Pulju za Slovane slabo izpadle, kar bi bilo ob sedanjem času obžalovanja vredno. Za ljudstvo pač niso danes več osebe program, ampak narod hoče od svojih zastopnikov natančno začrtano pot, po kateri misli prihodnji zastopnik hoditi. Na tem shodu je bilo tudi opaziti, pod kako strogo kontrolo so mladini starine postavili. Kako se to strinja z »Omibusovo« pisavo, katera nazivlja istrske državnozborske kandidate »ot-

LISTEK.

Zadnja slika.
(Dalle.)

Lucija se je smejala in na obrazu se ji je zasvetila samozavest. »O, jaz znam obe vijolini in gambo tako dobro igrati kakor Bianca; često sem se skrivaj vadila, ko so odšli drugi k koncertu. In petje? Tu sem se le potajljiva, sicer bi morala pomagati pred ljudmi peti kvintet. In tako je rekel oče mnogokrat: Lucija, preje bi si upal krokodila sv. Jurija naučiti peti skalo, kakor tebe — ha-ha-ha! — Ut re mi fa so la si ut —« v krasnem hodu je zazvenela tonovska lestevica čisto in glasno iz deključnega grla.

»Lucija, Lucija — za božjo voljo, pomisli, kje si!« je mirila redovnica.

»Mislite li še vedno, da ne znam peti?« je vprašala Lucija, in njene oči so se svetile radosti.

»Ne, ti znaš peti, in če izve to tvoj oče? —«

»Žal, on že vé!«

»Kako to?«

»Predvčerajšnjim so imeli izkušnjo, oče, Rita in Tonio, in tedaj sem morala sodelovati. Iz stiske se mora nare-

dititi krepost, je dejal oče Tonio; vzamemo počasnejši tempo, Lucija potrebuje mnogo potrpežljivosti, Bianca je imela v mezinu več glasu! Pri tem se je ozrl v Tonio, kakor bi prosil milosti. »Tega očetu ni treba,« sem si mislila, potem sem se zavzela in igrala — o — šlo je čisto drugače, kakor je oče mislil. Prvič, ko nisem naredila nobene napake, mi je prikimal; potem, ko so prišla zapletena mesta, ko je treba dobro taktirati, tedaj je bil začuden, in ko sem vzela slednjič dvojne prijeme, s kojimi ni on niti računal — tedaj mu je zasijalo solnce na obrazu. Hipno je ustavil in rekel, ko je mene pogledal: »Tako, otroci, zdaj vzamemo pravilni tempo, Lucija igra kakor umetnica!« In potem — da bi bili Vi slišali, madre carissima — potem je šele šlo, potem. Jaz nisem videla in slišala ničesar več, kakor godbo — to se je strinjalo! »Bianka je izborna igrala,« je dejal oče, »ali Lucija zna zdaj že bolje, nego ona! Ko smo končali, me je imenoval svojega ljubelega otroka, svojo nado in radost in še mnogo drugega. In tedaj se nisem mogla več zadrževati: rekla sem, da bi rada tudi pela — Cherubinijevo Stella maris. Potem pa, madre carissima, sem pokazala, da imam glas — tedaj me je oče objel in poljubil ter plakal od veselja.«

»In ti si njemu in sebi sama pokazala pot v bodočnost,« je dejala resno in milo redovnica; nekoliko nečimernosti je že bilo pri tem, otrok, a ne bilo bi prav, če bi skrivala svoje darove, ki ti jih je dal Stvarnik. Svojega očeta moraš podpirati, in ker je on sam vedno pri koncertih in ker zahajate le v dostojne lokale, stvar ne bo slaba.«

»O ja, madre, petje in goslanje bi bilo krasno, in jaz bi bila pri tem v sedmih nebesih —, če bi le ljudi ne bilo! Ali teh ne morem pretrpeti!« Jezno je zacepetala z nožico ob kameniti tlak govornice. »S svojimi očmi zijajo človeka, kakor bi ga hotel prebosti. Ne, ne, pfuj!« In izpljunila je.

Nuna se je smehljala. »Nismo še v nebesih, ne, dete,« je dejala mehko; »tudi nas pogledajo večkrat precej neprijazno. A na to se ne smemo ozirati. In tvoj oče in Tonio sta ja tudi tukaj . . .«

»Da, ravno Tonio!« je vzkliknila. »Saj to je! Jaz ga nočem in ne morem videti, a oče misli, da se moram z njim zaročiti, ker zahteva to dostojnost in čast, in ravno tako je rekel tudi Tonio . . . In jaz ne maram moža, jaz hočem . . .«

»Hočem in hočem in še enkrat hočem,« je dejala redovnica. »Lucija, tako ne prideš nikamor in boš samo svojega

očeta dražila. Tega pa njemu ni treba in tudi ne zasluži, kajti on skrbi zate zvesto, otrok. In poslušaj me. Da moraš sodelovati pri očetovem kvartetu, je čisto jasno. In da odgovarja le dostojnosti in časti če vedo ljudje, da je Tonio tvoj bodoči soprog —«

»Nikar, nikar, madre carissima!« je vpila Lucija, tiščeč si ušesa; »ne morem slišati te besede —«

»Torej recimo — tvoj zaročenec. — To je čisto umevno: svojim staršem ne moreš in ne smeš niti v teh razmerah; torej ti preostaja le še zaročilo. Vsekakor bi lahko —« je pomenljivo pridejala nuna.

»Kaj bi vsekakor lahko — prosim, kaj!« jo je z iskrenim pogledom prekinila Lucija.

»Pustila me izgovoriti, vrtinec! — Ti bi lahko, da, morala bi povedati, kako misliš in če se strinja Tonio s tem, se lahko pustita imenovati zaročenca, četudi nista zvezana.«

»To sem že tudi jaz mislila,« je živahno vzkliknila Lucija; »ali — kdo ve — končno pridem le v past — Tonio bi bil tudi tako zadovoljen.«

»Dobro, tedaj stori tako; zadovoljen bo oče in ti lahko brez nevarnosti koncertiraš in poješ, a slednjič — pride čas, pride svet. Glavno pa je, da greš vsako nedeljo zgodaj k spovedi in sve-

ce Istre. In ni še dosti, da so mladi svojim otcem vedno za petami, ti mladici so svojim starim, če se ne motimo, že celo določili dolgoročno njihovo političnega življenja. Je-li to ona istrska narodna edinost in sloga, o kateri je ravno sedaj zopet toliko čitati v tržaški »Edinosti«? So pač vse le fraze, pod katerih krinko se hoče v Istri še nadalje v kalnem ribariti, toda tudi v Istri se bodo duhovi ločili.

Laški liberalci so postavili za Pulj svojega državnozborskega kandidata dr. Rizzija. Sicer je tudi proti njemu neka vročokrvna struja, toda dr. Rizzij je že v pravem času kos. Socialno demokratski kandidat je pa trgovec Li-russi, ker je moral njihov kandidat iz leta 1907, Nicolo Martin, izginiti iz političnega življenja zaradi prevelikega znanja z ubeglim milijonskim defraudantom Lorenzetto in radi drugih neprilic. Tako so se preskrbele vse puljske stranke s kandidati. Kakor sodijo, bo prišlo skoro gotovo zopet do ožje volitve, pri kateri seveda socialno-demokratski kandidat ne bo prišel v poštev. Pri isti se bo bil boj med dr. Laginjom in dr. Rizzijem. Izid bo najbrže podoben onemu iz leta 1907. Za Slovane se bo šlo le zato, koliko da smo v štirih letih napredovali navzlic temu, da so se držale štiri leta roke križem.

Tržaška »Edinost« pa objavlja neki dopis socialnodemokratske Arbeiter Zeitung. Po tem dopisu bi bilo pa smatrati, da je puljski mandat izgubljen za Italijane. Da ta trditve tudi ni brez podlage, sledi iz razmerja pri volitvah leta 1907. Tedaj so namreč dobili dr. Rizzij 3332, dr. Laginja 3198 in socialni demokrat Martin 1242 glasov. Pri ožjih volitvah so odločili socialisti v prilog dr. Rizziju. Letos pa so, kakor trdi »Edinost«, razmere za Hrvate mnogo ugodnejše, kakor so bile l. 1907, a poleg tega je gotovo, da socialisti pri ožjih volitvah ne bodo več volili dr. Rizzija. Utegnilo bi se torej lahko zgoditi, da bo Istra zastopana v prihodnjem državnem zboru po štirih Slovanih in dveh Italijanih.

Ustanovitev nove konservativne stranke v Avstriji.

Baron Vogelsangova revija »Die Freistatt« objavlja daljši članek, ki dela na to, da bi se zopet zbrali in organizirali raztreseni pristaši in prijatelji stare konservativne stranke. Članek to utemeljuje, češ, da krščansko-socialna stranka ni držala, kar so konservativci od nje pričakovali. Vogelsangu ni všeč demokratiziranje našega javnega življenja, straši ga n. pr. tudi ženska volivna pravica v Ljubljani in pravi, da francoska republika ne daje občinam niti desetine tistih pravic, ki jih imajo avstrijske občine. »Freistatt« se jezi, da se težko pogajajo princ Liechtenstein, dr. Pattai, prelat Scheicher in baron Morsey za mandate. Članek graja, ker kljub sklepom prevzemajo krščansko-socialni mandatorji po več mest. Dr. Gessmannu in dr. Ebenhochu očita, da sta dovolila l. 1907. raztrgati monarhijo, dr. Weis-

kirchner pa armado. Vogelsang zahteva močno konservativno stranko, ki ne bo dopustila premakniti najmanjšega kamenčka iz zgradbe skupne monarhije. O ustanovitvi take stranke sta bila na Dunaju še pred razpustom državnega zbora dva zaupna sestanka, ki so se jih udeležili poleg mlajših moči tudi zastopniki najuglednejših plemiških rodov monarhije. Razpravljali so o vseh političnih vprašanjih in sklenili, da se morajo zopet oživiti konservativni življenjski monarhije, češ, da krščansko-socialna stranka sedaj v sedanjosti svoji sestavi ni močna dovolj izvajati politiko v korist katoličanstvu in monarhističnim temeljem skupne države. Naglašalo se je tudi, da se mora pred vsem delati za velikoavstrijske koristi. Ker se je pa medtem razpustil državni zbor, se ni hotelo z lastnimi kandidati nastopiti v volivnem boju, pač pa nameravajo oživiti konservativna načela zistematično med ljudstvom, kar se ne izvede v nekaj tednih. Voditelji konservativnega gibanja tudi nočejo nastopiti kot sovražniki svoje hčere, krščansko-socialne stranke. Ni konservativca, ki bi zaničeval, da zastopa tudi konservativna stranka tiste načelne krščansko-socialne nauke, ki jih je postavil baron Vogelsang in ki jih je pred 20 leti princ Alojzij Liechtenstein tako zgovorno razlagal. Glede na to vprašanje ne nameravajo nič novega ustvariti, razun točk, ki tičejo novega razvoja industrije. Sedanji voditelji krščansko-socialne stranke morajo resno misliti na to, da resno izvedejo svoj program. Ustanoviti se mora moralna avtoriteta, ki bo prisilila voditelje dr. Gessmanna, dr. Pattajja in dr. Weiskirchnerja, da ne bodo zgolj govorili o svojem prepričanju, marveč da bodo tudi tako postopali, kakor govorijo. Javno se ustanovi nova konservativna stranka začetkom jeseni, ker je potrebna, da se reši krščansko-socialna stranka. Končno naglašava Vogelsang, da naj razun na Tirolskem vodi volitve krščansko-socialna stranka. Končno izjavlja članek: Splošna slika ni posebno razveseljujoča. A končno bodimo zadovoljni, da se je vsaj razbila kupčija o zavarovanju mandatov z liberalci, ker so si tako krščanski socialci vsaj rešili to, da se smejo nazivati kristjane. — Mi smo vsebinsko tega članka objavili, da je o političnih strujah med avstrijskimi katoličani obveščena tudi naša javnost. Članek, brez dvoma inspiriran po vidilnih krogih avstrijskega katoliškega plemstva, je pravzaprav naperjen proti Gessmannovemu vodstvu krščansko-socialne stranke in obsega več resnic, da bi bilo morebiti v korist skupne katoliške stvari bolj, da bi se bila poravnala bolj osebna kakor načelna nasprotstva, ki lahko nastanejo povsod v velikih strankah. Lepo med somišljeniki in ne v javnosti.

VAJE NAŠE VOJNE MORNARICE IN PEHOTE OB ISTRSKI MEJI.

Dne 7. t. m. so priplule v tržaško pristanišče oklopnica »Ferdin. Maks«, oklopna križarica »Cesar Karol IV.« in križarica »Szigetvar«. Dne 8. t. mes. so vkrcali na »Cesarja Karla IV.« in na »Szigetvar« pehotni polk št. 97, ki se

udeleži izkrcevalnih kombiniranih vaj ob istrskem obrežju.

CESAR V GÖDÖLLU.

Cesarjevo zdravstveno stanje se je v Gödöllu izdatno izboljšalo. Cesar izgleda veliko boljše. Cesar se je v nedeljo dopoldne izprehajal po parku. Radi dežja se popoldne ni peljal na promenado.

AVSTRIJEC MED MAROČANSKIMI VSTAŠI.

Med vstaši v Metinsu se nahaja tudi Avstrijec Francišek Czerny, ki je pred časom prišel v Maroko, da vstopi v maročansko armado. Ker pa niso marali zanj, se je pridružil vstašem, ki so ga začetkoma smatrali za vohuna in grdo ravnali z njim, a zdaj se mu godi boljše in živi na stroške pristašev Mu-lej El Zinša.

PRED NOVO FRANCOSKO - NEMŠKO VOJSKO?

Iz Lausanneja je došlo poročilo lista »Revue«, ki je zelo resno. List namreč poroča, da se Francozi resno pripravljajo na vojno. Artiljerija dobiva strelivo, kakor je predpisano ob vojnih časih, francoski vojniki nenavadno pridno vadijo. V Vogezih se častniki zelo živahno kretajo in delajo vaje. Po morskimi pristaniščih se dela noč in dan, da se vojne ladje pripravijo za vojno. Zaradi maročanskih dogodkov so Nemci, ki nočejo, da bi kdo zasedel Maroko, ki jim samim diši, rez vznevoljeni, ne zaupajo pa francoski vladi zato ne, ker sedi v njej zakleti sovražnik Nemčije, mornariški minister Delcassé. To Francozi dobro znajo, zato se pa tako skrbno pripravljajo za vsak slučaj, seveda če »Revue« ni pretiravala. Mednarodni položaj je pa letošnjo pomlad res napet. Francosko pustolovstvo v Maroku, vstaje na Balkanu, napetost med Črnogorci in Turki, na eni in na drugi strani med Grki in Turki, stvari, ki se zdaj pojavljajo. Rusija in Avstrija se sicer ne gledata več pisano, a aneksijske krize še niso pozabili ne Rusi, ne Srbi, a tudi naši državniki ne. Laška iredenta se je sicer nekoliko potuhnila, a obstaja še vedno, Japonci in Rusi še tudi niso končno obračunali, Kitajci tudi divjajo osobito proti Rusom in pravkar dohajajo poročila, da so tri vrste pod Kiro-nom obstreljavali neki ruski parnik in da so Rusi streljali nazaj. V Ameriki preže ob mehiškanski meji severni Američani, da zasedejo Mehiko. Iz-kratka: povsod velika zmeda, povsod dovolj netiva, ki, če pade iskra vanj, se vname in povzroči lahko velike vojske. Položaj sam je strogo nepristransko za Francoze kolikor toliko ugoden, če bi hotel Delcassé vrniti Nemcem leta 1870 dobljene batine. Francoska je zdaj zvezana z Rusijo in z Anglijo. Nasproti tej trozvezi obstoja trozveza Nemčija - Avstrija - Italija. Če bi v slučaju evropske vojske izpolnila Italija obveznosti nasproti trozvezi, pravzaprav nihče ne zna. Nemška in naša armada sta sicer po sodbi strokovnjakov močni dovolj, da porazita sami na suhem Francoze in Ruse, a če bi se razširila tudi vojska na Rusijo, ni gotovo, če bi ostale balkanske države nevtralne, razven Rumunije, ki bi naj-

brže stala na strani trozveze. Prezreti se pa tudi ne sme, da Rusija vseh svojih sil tudi ne more vreči na morebitno evropsko bojišče, ker koncentrirajo zdaj svoje sile v Aziji in ker mora računati tudi z morebitnimi domačimi nemiri, ki bi se pač tako lahko v Avstro-Ogrski in v Nemčiji ne bi pojavili, dasi bi ne ostalo brez rdečih protestnih shodov.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Iz Madrida se poroča, da obsega nameravana, proti katoličanom naperjena španska društvena postava 31 členov. Po tej postavi se podvržejo vsa veroizpovedanja razun v konkordatu označenih, navadnemu pravu. Redovniki in redovnice, ki zapuste samostane, dobe popolne državljanske pravice. Samostani, ki se pečajo z vzgojo ali s kakim obrtom, ne smejo imeti klavzure in morajo biti vsak trenutek pristopni državnemu nadzorstvu. Vsako društvo mora vsaka tri leta predložiti inventuro svoje lasti in obračun, Vsako versko društvo bo moralo imeti diecezansko licenco. Inozemci ne bodo smeli snovati verskih društev. Uradniki se bodo smeli združevati po društvi, a ne bodo smeli ovirati javne službe. — Ti podatki kažejo, kako nesvobodomiselnimi društveni zakon hoče uveljaviti »svobodomiselniki« Canalejas. Naš čas vedno bolj zahteva elastično društveno pravo, Canalejas pa zastopa zgolj kulturnoobojno stališče in zato sploh kuje v težke verige vsako društveno življenje, zato Canalejasova postava ni zgolj protikatoliška, marveč še veliko bolj nesvobodomiselnost. Poroča se tudi, da se bodo konservativci vzdržali glasovanja, ko bodo glasovali o Canalejasovi nesvobodomiselnosti društveni postavi. Če bi bili tudi po ver-nih katoličanih voljeni španski konservativci res krščanska stranka, bi nastopili drugače, kakor zgolj z nedolžno demonstracijo, da se vzdrže glasovanja. Špancem manjka odločne demokratske katoliške stranke, dasi je špansko ljudstvo še zdaj globoko ver-no in pravno še nepokvarjeno, zato bodo odleteli udarci, namerjeni katoličanom, na tiste nazaj, ki so jih zadali in ki bi jih lahko preprečili. Canalejas in še bolj tisti, ki framasona drže, bi storili boljše, da posvečajo več pozornosti n. pr. barcelonskemu deželnemu zboru, kjer so radikalci očitali Kataloncem, da so izdali Ferrerja. Poslanci so se stopli, radikalec Grijol je metal, kar mu je prišlo pod roko, proti predsedstvu.

VSTAJA V ALBANIJI.

Iz Albanije ni posebnih poročil. Turki poročajo, da se v južno Albanijo vstaja ni razširila. Nadalje se bahajo, da je zelo pomirjevalno vplivalo, ker so pomilostili tiste Albance, ki so bili zaradi političnih prestopkov obsojeni v manj kakor desetletno ječo. Bolj resno je pa poročilo, da so se pojavile v katerniskih okolici grške čete, pet, ki so jih baje že pregnali orožniki. Turki kljub ugodnim poročilom, ki jih glede na albansko vstajo širijo med svet, niti sami ne verujejo svojim poročilom. V Kosovo so odposlali, kakor smo že poročali, 12 bataljonov vojakov, čez teden

temu obhajilu. Čim večkrat se obriše pohištvo prahu, tem lepša je soba. In predvsem se varuj nečimurnosti! Stori dober namen, kadar poješ ali igraš: Vse Bogu v čast in za moje uboge starše; ne trpi nikakega prilizovanja, ne pusti oči okrog se obračati . . .

»Vse hočem storiti, matre carissima,« je zagotavljala Lucija. »In posebno Toni-u hočem povedati, da je zaroka le dozdevna . . . Niti z mazincem se me ne sme dotakniti, ali —«

In strastno je iztegnila v pesti skrite roke.

»Bog naj ti pomore, Lucija, tja, kamor te hoče imeti! Pridi, da te prekrizam.«

Lucija je pritisnila svoj obraz prav na omrežje, in skozi isto se je prikazala redovnična desnica ter blagoslovila odraslega otroka.

Minilo je tako nekako eno leto. Po ozki beneški ulici je stopal mlad mož; lahek plašč ga je ogrinjal, glavo mu je pokrival rjav, širokokrajen baržunast klobuk. — Na prvi pogled je bilo videti, da je slikar. Bledo lice je izgledalo utrujeno; lepe so bile poteze, skoro stroge — ali temno oko je zrlo otožno. Počasi je nesel cigareto k ustom, med tem ko se je, ne da bi se brigal za koga, drenjal med množico naprej; zdaj pa zdaj je volto zakašljaj in videti je bilo, da se kolikor mogoče premaguje. Marsikdo se je oziral za njim.

»Tedesco« (Nemec), je dejal en otročaj k drugemu, in ta je odvrnil, ko je brž pogledal tuiča, »tisico« (jetičen).

Moževa postava se je zganila, ko je prišla zadnja beseda na njegovo uho. Potem se je vzravnil in korakal čez mal mostič na trg dalje in potem naprej v vrtnice ulic in kanalov. Videlo se je, da ne išče ničesar, ampak kda tava tjavendan s svojimi mislimi.

Hipno se je vstavil. Iz večje gostilne je zvenela v mamljivih akordih godba. Bilo ni nič navadnega — to je bil ja Beethoven, kar so igrali — ta čudoviti andante — z malo instrumenti — kako je bilo to mogoče? Vstopil je. Gostilna je bila polna skoro do zadnjega prostora. Bil je samo preprost narod: čolnarji, mornarji, krmarji, ribiči, lončeno pipo v ustih, s pokrivali na glavah; vmes tudi drugi ljudje, moški in ženske izmed naroda — z eno besedo: neotesano in pisano občinstvo, toda kakor se je spoznalo na prvi hip, poštenji ljudje. In sredi te družbe so stale štiri osebe ter igrale: star mož energičnega obraza, igrajoč drugo vijolino, obenem tudi dirigent; mlad mož z gambo, deklica z mandolino in ena druga, ki je igrala prvo vijolino. Igrali so izborno, z ognjem in razumom, kakor se igra v Italiji čisto, včasih celo na cesti.

Slastno in z zadovoljstvom je poslušala množica.

Umetnik si je priboril svoj prostor. Ker je bil skromen in prijazen ter zgovoren, so se mu poslušalci radi umaknili, in sedel je poleg igralcev. In ko ni štedil s ploskom in pohvalo, tedaj se je udomačil pri svoji okolici, ki mu je pripovedovala, da je to stari Matteo s svojim kvartetom; starejša hči da mu je

umrla, ali druga, Lucija, še neskončno prekaša ono; ona da je zvezda, ponos in veselje Benetk . . . In ona je ravno tako pobožna, kakor izurjena v godbi.

»Zdaj, zdaj —«, se je glasilo — in že je potrkal stari s taktirko ob bližnjo mizo, in instrumenti so zopet pričeli.

»Adagio tedesco« — reče eden umetniku. Ta se je ozrl za moment na kvartet; v naslednjem hipu pa je naslonil glavo ob roko, zaprl oči in prisluškval čudovitemu petju malo instrumentov, ki so se tako lepo in čisto ujemali in mu tako mnogo, mnogokaj povedali. Da, to je bila prava godba, polna harmonije, čistega miru in sladke lepote, ne glasna, ne kričeča, ali v svojem blagovočju vedno mehkejša; ne silna, ampak v srce segajoča in budeča vse, kar tiči tu dobrega, čistega, plemenitega — podobno kakor izvabi pomladno solnce iz odrevenele in otrple zemlje prvo popje. Poslušalec je docela pozabil okolico, med ko je sedel, on je le poslušal. In čudovite, dozdevno tako navadne, tako preproste melodije, so ga dvignile in ga odvedle s seboj daleč — daleč, daleč s kraja, kjer se je mudil — čez lagune in Alpe; in zopet se je pomladil, osemnajstleten mladenič, mati drži njegovo roko v svoji in mu govori: »Ne zapusti ljubega Boga, Anzelm; tako je dober, in njegove milosti potrebujemo kakor vsakdanjega kruha. Praznuj nedelje kot kristjan in izpolnjuj njegove svete zapovedi; za nas so prirejene; one so pravo navodilo k naši lastni sreči . . . In če bi zapustil kdaj Boga — o, ljubi otrok, vrni se k njemu; kajti tvoje srce

ne bo imelo sicer nikdar miru, in če bi bil njegov cel svet. Ne zavrzi svoje vere, ne zavrzi milosti, ljubo moje dete; ostani pobožen, potem boš ostal dober . . .« Tako je govorila mati pred mnogimi leti — in zdavnaj je umetnik pozabil, tudi zadnjo besedo — in zdaj je stalo zopet vse pred njim, tako jasno, kakor bi se bilo zgodilo včeraj. In sladke, čudovite melodije nemškega adagia so ga vedno bolj prevzemale, mu govorile in mu obvladovale dušo . . .

Zdaj so zadoneli instrumenti skoro koralno in nato — bila je res pesem, ki je iz nje vrelo vse. Pele so gosli: melodija, kakor bi privrela iz neba, je zazvenela iz godbe, kakor zlato solnčnega žarka, kakor petje slavčeve, kakor postava angeljeva.

»Stella maris,« je zadonelo zdajci na njegovo uho; misli so se vrnile, ozrl se je. Tedaj je videl nekaj kakor čudo. Vsi moški okoli njega so sedeli nepremično. Gledali so pred se, na kvartet. Držali so klobuke in čepice, ki so jih vzeli iz glave, v sklenjenih rokah in poslušali, njihovi zagoreli, ostri obrazi so postali mehki in marsikatera debela solza je zdrknila po rjavem, suhem licu v gosto, sršasto brado . . .

Spredaj pa so pele gosli svojo presladko pesem — molitev ribičeve in mornarjevo k »morski zvezdi«, k Mariji, vedni Devici, Materi odrešenika človeštva . . .

To je bilo petje, molitev, ki se je vzpenjala nad oblake v svoji preprostosti in lepoti! Kdor je to igral, je moral biti angelj, (Konec prihodnjic.)

dni se odpelje iz Soluna v Kosovo zopet 12 bataljonov. Turki trde, da sultan gotovo obišče Makedonijo in Albanijo. Zelo tudi Turke skrbi, ker niso vojaki ujeli albanskega vstaškega voditelja Bolietnaca, ki se je skrival v nekem samostanu pri Peči, kar so Turki izvedeli, a Bolietnac je pravočasno odnesel pete, Turkom pa zapustil pismo, v katerem jih obvešča, da se je s 500 tovariši vrnil k vstašem. Turki se boje, da prevzame Bolietnac glavno poveljstvo vstašev.

VSTAJA V MEHIKI.

Odstop predsednika Diaza. — Mehikanski Španci prosijo podpore španskega kralja. — Boj pred Juarezem. — Američani trdijo, da bodo morali posredovati.

V Mehiki so 7. t. m. zvečer s posebnimi izdajami objavili Diazov sklep, da hoče odstopiti. Diaz je namreč na nekem shodu izjavil, da odstopi, če se prepriča, da odstopu ne bo sledila popolna anarhija. Madero, ki že prodira proti glavnemu mestu, je brzojavno čestital Diazu in izjavil, da se sklenil privoliti Diazu novo premirje in da se bo pogajati o miru. Sicer je pa Diazovo napoved o svojem odstopu zelo previdna, ker pravi, da bo odstopil le, če se prepriča, da njegovemu odstopu ne bo sledila anarhija. Morebiti je hotel stari lisjak Diaz le pomirjevalno vplivati na mehiškanski kongres, ki je 7. t. m. s posebno resolucijo pozval Diaza, da naj odstopi, ker da to zahteva korist države. Anarhija mora biti v Mehiki veljanska, ker sicer bi ne bilo naprosilo 20.000 Špancev španskega kralja brzojavno, naj se potegne zanje, ker jih mehiška vlada ne more več braniti. Iz New Yorka se še končno poroča, da nameravajo vstati napasti Juarez in da se pričakuje splošen boj. Ves položaj v Mehiki pa najboljšje označi lapidarno poročilo iz Washingtona, mesta severnoameričanskih državnikov, ki naglašajo, da washingtonski krogi sicer žele, da bi ne nastala potreba, da se vmešavajo v mehiške razmere, a da se ne bodo mogli temu izogniti.

KITAJSKA OBOROŽEVANJA V MANDŽURIJI.

Iz Vladivostoka prihajajo vesti, da je zahteval podkralj Mandžurije vojaška ojačenja za to ozemlje ter so menda že štiri divizije rednega vojaštva dobile povelje, nemudoma oditi v Mandžurijo.

BELGIJSKA PRINCEZINJA LUJIZA PROTI BELGIJSKI DRŽAVI.

V Bruslju se je pričela včeraj sodna razprava o tožbi, ki jo je vložila princesinja Lujiza proti belgijski državi. Prvi je govoril zastopnik princesinje Lujize, ki je izjavil, da princesinja ni vložila tožbe na pritisk svoje okolice in svojih upnikov, marveč zato, ker je oskrunila belgijska vlada spomin kralja Leopolda, češ da si je protivno postavno prilastil 45.000.000 iz denarja Kongo-države. Jasper končno izjavi, da je grofica Štefaniya Lonyay odklonila pogodbo. Razprava bo trajala vsaj šest tednov.

RUSI IN JAPONCI PROTI KITAJCEM.

Francosko zunanje ministrstvo je obveščeno, da skleneta Rusija in Japonska pogodbo, ki ima namen energično čuvati ruske in japonske koristi nasproti Kitajcem v Mandžuriji.

TAFT O CERKVAH V AMERIKI.

V Washingtonu je podal na kongresu cerkve »Episcopal Church« predsednik Zjedinjenih držav Taft sledečo izjavo: Amerika ne pozna nobene državne cerkve. Vse cerkve, ki delajo na to, da se človeštvo npravno dvigne, so državne cerkve, ki jih vlada čuva, a ne nadzira. Taft je izjavil, ker se res v Ameriki izvaja: svobodna cerkev v svobodni državi, a da je podal tako odločno izjavo, smo mu katoličani lahko hvaležni, ker je hote ali nehote udaril tiste evropske kulturnobojne peteline, ki katoliške cerkve ne čuvajo, marveč jo ne le nadzirajo, marveč ji ropajo tudi njeno last in ji jemljejo svobodo. Udaril je Francoze, Špance in Portugalce.

Dnevne novice.

+ **Shodi S. L. S.** Dne 7. maja je imel gospod deželni poslanec Ivan Hladnik shod v Dolih, fite Škocjan, po deseti maši. Predsedoval je gospod Jože Komljanec, trgovec v Škocjanu. Nekaj nasprotnikov se je usajalo, pa so jo kmalu odkurili. Popoldne po šmarnicah je imel g. Hladnik shod na Bučki. Volilcev je bilo do 150. Shod je bil miren, poučen. Soglasno so odobrili volilci kandidature Hladnikovo. Nasprotnikov ni bilo. Predsedoval je gospod župan Weiss. — V. D. a. v. č.

je v nedeljo govoril dr. Krek. Shod je navdušeno pozdravljala kandidature dosedanjega zastopnika Fr. Demšarja.

+ **Se že umikajo.** Z veliko silo so se zagnali junaki »Slovenskega Naroda«, ki se skrivajo za širokim cerkvenim plaščem novomeškega prošta, v našega deželnega glavarja, kakor da bi ga hoteli s težkim kijem na mah pobiti. Vendar se zdi, da je junakom pogum kaj hitro upadel. Poročali smo včeraj, da je deželni odbor vzel vso zadevo v resen pretres, pri čemur se je dognalo, da so argumenti, rabljeni proti deželnemu glavarju, priproste izmišljotine, ki jih podober pismeni uradni dokazi. Celo dr. Tavčar ni mogel zagovarjati svojih junakov in je rekel, da neče biti njih sodnik. Tudi prošt Elbert se je hitro streznil in zbal ter se najbrže po nasvetih svojih pravnih konzulentov požuril, svoje besede proti deželnemu glavarju brzojavno v »Slovenskem Narodu« tako zvito popraviti, da je vzel podlago že nameravani tožbi deželnega glavarja. Tako so se lepo poskrili in umaknili.

+ **Dnevi v Krakovu** so našim liberalcem povzročili zopet mnogo »dela«, ki ga kakor po navadi opravljajo samo s tinto. Zde se nam pri tem, kakor tista od vseh zapuščenca revica, ki grize vse okoli sebe zato, ker jo nihče več ne mara. Ta čedna nevesta je bila namreč odklonjena od vseh pametnih avstrijskih Slovanov in celo od Nemcev, s katerimi je imela grešne zveze. Kaj taka politična čenča sedaj govori, pravzaprav nič več v poštev ne pride, pomagati ji ne more tudi ne zagrebški »Obzor«, ki bolega na isti starosti in na istih slabostih. Zanimivo pa je, kako je vzplamtela ljubosumnost onemogli politični pokveki. Čujmo globoki vzdih v »Narodu«: »Da, zgodilo se je, da je klerikalnokrakovski priredbo pozdravil celo znani ruski naprednjak profesor Pogodin in Husovo mesto, grad češke napredne misli, kraljevska Praga.« Grozno, grozno! Smili se nam revica v taki popolni zapuščenosti. In sama se potem tako tolaži: »Poljaki so dali klerikalcem pogače in vina, jim povedali, kako so vneti za vzajemnost z vsemi zapadnimi Slovani in jih zopet poslali domov. Nobenega poljskega politika ni bilo blizu.« Revici so menda opešale tudi oči, da več brati ne zna poročil, sicer bi opazila našete prve može Poljske. Dr. Leon, bodoči načelnik poljskega kola, ni zamudil najmanjše prilike, da bi ne bil v družbi s Slovenci. In ta velikanski odziv Poljakov »Društvu prijateljev Jugoslovancev«! Nad 400 članov je že pristopilo, na čelu poljski ministri in poljski škofje! Prav nič nimamo pri tem »političnega mačka«, pač pa nam je ta velikanski uspeh znamenje lepe bodočnosti. Tudi o dnevih v Krakovu se bo pokazalo, da se ne gre za to, kaj pisarijo liberalni listi, ki nimajo nobene vpliva in nobene resnosti, ampak gre se in šlo se bo za to, kaj misli o tem in hočeta naroda poljski in slovenski in njuni vodilni politiki! »Narod«, »Obzor«, peterburški in belgrajski romarji ter Ivan Hribar pa pri tem nič vpoštev ne pridejo.

+ **Kregar.** Liberalno slovensko časopisje še proti nobenemu ministrstvu ni toliko pisalo, kot proti Kregarju. Tako liberalno časopisje pošteno skrbi za zabavo. Včeraj je svojim backom, ki so vsak teden navajeni najmanj na eno debelo laž, preskrbelo »senzacijo«, da po Ljubljani kroži govorica (!), da Kregar ni potrjen za podpredsednika trgovske in obrtne zbornice. Kakor znano, ni treba posebnega napora, da med ljubljanskimi liberalci prično »krožiti govorice«, kakor je za »Narod« vse že »jasno dokazano«, če liberalni žurnalisti zmažejo na papir nekaj laži. Ker pa zastopnikom ljubljanske počestne sodre očividno informacij manjka, tedaj jim mi lahko postrežemo z neko večjo pozitivnostjo, kot so njihove »govorice«, in to je: Kregar bo potrjen za podpredsednika kranjske trgovske in obrtne zbornice! Tisti, ki sedaj proti Kregarju tako mžejo papir, so bili pa »potrjeni« na drug način in pod delokrogom drugega ministrstva. Če hočejo, da mi o teh »potrditvah« napišemo nekaj poglavij, jim bomo prav radi ustregli, da se bo videlo, kako »potrjeni« možje mislijo za liberalno inteligenco.

+ **Dr. Šusteršič v Dalmaciji.** »Prava Crvena Hrvatska« v Dubrovniku je dohod dr. Šusteršiča, v Dubrovnik z navdušenimi besedami pozdravila na uvodnem mestu. Dr. Šusteršiča je v Dubrovnik prišlo pozdravit odposlanstvo mestne pravaške organizacije. Tudi v drugih krajih so dr. Šusteršiča povsod navdušeno pozdravljali.

+ **Kardinal Gruscha delavcem.** Kardinal dr. Gruscha, je izdal pastirsko pismo, ki se peča v prvi vrsti z de-

lavskim stanom. Delavstvu groze že več časa nevarnosti, ki so že veliko delavcev odtrgale Kristusu in njegovi cerkvi. Pred leti že so poizkušali delavce pregovarjati, da se katoliška cerkev ne ozira na telesno stanje svojih vernikov. Razmer, čez katere se danes pritožuje delavstvo, ni povzročila katoliška vera, marveč ošabna nekrščanska mnenja, ki nasprotujejo odkriti resnici in ki se poizkušajo uveljaviti s kupovalnim imenom humaniteta. Kako slabo bi stali krščanski narodi, če bi se uresničile želje mnogih takozvanih ljudskih osrečevalcev. Kakšna veljanska zmeda bi morala nastati, če bi mogli vzeti svetu krščanstvo s svojimi deli usmiljenja, ali če bi se del cerkve kot namišljeni preostanki starih časov odpravili in bi se mesto nje vstolile sile teme, samoljubje in lakomnost. Če bi moralo nastati kaj novega, sme iziti zgolj s temelja krščanstva, ki ga je postavil Bog. Kakor tudi z veseljem pozdravljamo napredek industrije, če se ozira na končni smoter, na čast božjo in na pravi blagor narodov, tako se tudi ne pustimo motiti, marveč hočemo s skupnimi silami graditi naprej, da se obnovi socialno življenje v moči in ljubezni do križa.

— **Majniška nedelja v Logu pri Vipavi.** Preteklo nedeljo smo imeli lepo mladinsko slavlje sredi vipavske doline v prijaznem Logu. Zbrali so se združeni odseki Orla, da manifestirajo za svoja načela in svoje krščansko prepričanje. Orli gorenje in dolenje Vipave, bilo jih je uniformiranih in brez uniforme gotovo nad 200, so se udeležili zjutraj cerkvenega opravila in prejeli sveto obhajilo. Po sveti maši, katero je opravil gospod dekan Lavrič, se je zbrala velika množica zunaj pred slavnostnim odrom, na katerem je očitaj G. Vojteh Jeločnik namen naših organizacij in navduševal naše fante k nadaljnjemu delu. Popoldne se je pa vršil občni zbor vipavskega okrožja Orlov. Poročila so podali gospod dekan Lavrič in Orli Silvester, Jež in Sorta. Poslala se je tudi udanostna izjava ljubljanskemu in goriškemu škofu. Nadalje se je sklenilo, da se udeleži vipavske mladina mnogoštevilno mladinske slovesnosti meseca avgusta v Ljubljani. Ta dan nam je dokazal, da smemo biti naših vipavskih fantov veseli.

— **Pri zaprtih durih.** Litija 8. maja 1911. Naši liberalni očetje, nekdanje vse-mogočni gospodarji Litije, so izgubili vso korajžo pred občinskimi volitvami in si niti ne upajo sklicati javnega shoda v Litiji sami. Tako so se jim začele hlače tresti, da so se zbrali včeraj ponoči v gostilni pri »Vovku« in se posvetovali, kaj in kako. Najprej se je oglašil starosta L. Svetec in napravil uvod k zborovanju. Za tem je povzel besedo Slanc in dal vse volivce I. razreda na rešeto in povedal, da imajo v tem razredu liberalci večino: od 102 volivcev je baje 60 gotovih za liberalce (?). Zanimivo je, da je Sentjurčane proglasil, razun treh, vse za liberalce. No, Sentjurčani bodo že na dan volitev dokazali Slancu, da za tako »lepo čast« ne marajo. Za I. razred, ki je »gotov« za liberalce, so predlagali, da se volijo sami litijski meščani, vendar se niso upali kandidatov postaviti, ker so se bali kmetov, da bi jim štrene zmešali. Za drugi in tretji razred se pa sploh ne brigajo, ker pravijo, da bo »Bog naredil, da bo prav«. Mi tudi tako mislimo. Zato opozarjamo tiste kmete, ki še liberalcem verjamejo in na ponočnih liberalnih shodih, liberalcem štafazo delajo, da se vendar enkrat zdramijo in se zavedo, da jih bodo litijski liberalci samo zato kandidirali, da jih bodo velikodušno pasti pustili. Mi bi vendar radi poznali tiste kmete, ki bi se pustili kandidirati od liberalcev v zasmeh vsem poštenim ljudem. V liberalni izvršilni odbor, ki bo sam sklepal o kandidaturah, so se izvolili sledeči: Slanc, Svetec, Mešek in Jenko za Litijo; iz Brega: Kanduč p. d. Primc; iz St. Jurja: Primožič p. d. Dovč; iz Lazov: Šekš p. d. Božičev. Somišljeniki S. L. S. sedaj pa na delo. Če bo vsak izmed nas storil svojo dolžnost, smemo biti prepričani, da bomo imeli v Litiji kmalu res pravega ljudskega župana!

— **Romanje s posebnim vlakom na Sv. Goro pri Gorici in na Brezje.** V soboto po Vnebohodu Kristusovom, 27. maja, pojde posebni romarski vlak iz Kamnika ob en četrt na deset dopoldne, iz Jarš—Mengeš ob poldesetih, iz Domžal ob tričetrt na deset, iz Ljubljane, državni kolodvor ob pol enajstih; prihod v Gorico ob pol štirih popoldne. Iz Gorice se vrne v nedeljo 28. maja ob devetih uri dopoldne; ki vozi do Otoč, tamkaj romarji odstopijo, ter gredo na Brezje k Mariji pomočnici. Iz Otoč odhaja vlak ob pol osmi uri zvečer ter pride v Kamnik ob pol deseti uri. Vozna cena tja in nazaj iz Kamnika 8 K

10 v, iz Jarš in Domžal 7 K 70 v, iz Ljubljane 7 K 10 v. V Ljubljani se vstopi samo na državnem kolodvoru v Šiški. Kdor se misli udeležiti romanja, naj se takoj oglašuje in si naroči vozni listek pri vodstvu tretjega reda v Kamniku, Gorenjsko. Nazaj grede se bo vlak ustavil v Medvodah za one, ki stanujejo v tamkajšnji okolici.

— **Numerirani kozarci v kavarnah in gostilnah.** Ogrski min. predsednik grof Khuen Hedervary, je poslal vsem oblastim v deželi okrožnico, v kateri se v obrambo pred tuberkulozo in drugimi nalezljivimi boleznimi odreja, da morajo biti kozarci v kavarnah in gostilnah numerirani. S to odredbo bi se imelo preprečiti zamenjavanje kozarcev posameznih gostov. Pijače in vodo se sme torej predstaviti gostom le v numeriranih kozarcih. Ta odredba stopi v veljavo dne 1. januarja 1912. Numerirani kozarci, to je torej tisto čudovito sredstvo, katero nas bo rešilo vseh nalezljivih bolezni, posebno pa jetike. Naravnost neverjetno je, kako so včasih oblasti smešne. Zdrava stanovanja, dober zrak, pa primerna hrana in pa odpočitek, to je obramba proti jetiki, pa ne — numerirani kozarci.

— **Navdušen strelec.** Janez Rozman, gostač na Selu, je bil, kakor sam izjavlja, tako zavzet dne 3. majnika t. l., na bodoči praznik sv. Florijana, da je popoldne okoli pete ure skozi odprto okno svojega stanovanja oddal tri strele iz Flobert-puške proti sosedni hiši. Ena krogla je priletela skozi zaprto okno stanovanja Uršule Matingar, brenčala mimo njenega ušesa ter se zapčila v zid. Rozman bo imel zaradi tega sitnosti pred sodiščem.

— **Francelj na kolesu.** 15letni Oblakov Francelj, je dobro vedel, da ima posestnik France Kecelj v Nadgorici denar, katerega je pa njemu primanjkovalo. Vedno je sanjaril, kako lepo bi bilo biti lastnik kolesa, s katerim bi mu bilo mogoče povoljno se voziti, a kje dobiti denar zato. Pregovoril je 8 let starega Keceljevega sinčka, da je v podstrešju iz očetovega telovnika vzel bankovec za sto kron in ga Francelju izročil. Francelj si je takoj nabavil kolo. A stvar je prišla le na dan. Nekoč ko se je Francelj vozil s kolesom, je hotel biti tudi Kecelj sinček, ki je tekel tik s kolesom deležen tega veselja, zato je rekel Francelju: »Če me ne vzameš na kolo, bom pa očetu povedal«. Če bode Oblakov Francelj še ostal lastnik kolesa, bo bodočnost pojasnila, ker bo vmes tudi sodišče poseglo.

— **Neprijetna gosta.** Dne 7. t. m. okoli 7. ure zvečer, zglasila sta se v Paternostrovi gostilni v Podgorici dva vlačugarja v osebi 47letnega Antona Jönssona iz Švedskega in 19 let starega Karola Jönssona. Zahtevala sta jedi in pijače ter napravila že 3 K 58 v dolga. Ko sta zahtevala še dve steklenici pive in dve porciji svinjine, sta gostilničarju pripomnila: »Denarja nimava, plačilo boste dobili pri orožnikih, ali pa pri farjihi«. Tujca nista hotela iti s hiše, konečno sta pa le šla na hlev spat. Gostilničar je bil pred njima v takem strahu, da se ni upal leči k počitku. Poslal je po orožnike, ki so nevarna gosta dvignili in ju oddali sodišču.

— **Ljubljana svoje matere zabodel.** Zaklal je v nedeljo, 7. t. m., zvečer ob 11. uri Ignacij Rangus čevljarja Franceta Kocijan pri D. M. v Polju. Fr. Kocijan iz Dobrunj, 29 let star, je imel namreč ljubavno razmerje z Rangusovo materjo, 46 let staro vdovo Alojzijo Rangus iz St. Jerneja na Dolenjskem. Sin je prosil in jo opominjal, pa je bilo vse zastonj. Vabil jo je k sebi na Korosko, kjer je delal v neki papirnici, pa ni hotela iti k njemu. Sedaj je prišel domu radi vojaškega nabora. Fr. Kocijana je parkrat izgnal iz hiše, Kocijan je bil jezen, privzel je še par drugih enakih, ki so Rangusa zvečer čakali, ko se je imel vrniti domu v Slape. Tu so ga napadli, toda on je bil hitrejši in je zabodel Fr. Kocijana, ki je prav kmalu umrl na izkravitvi. Fr. Kocijan, vulgo Šmarc, ni bil dober človek. Dobri ljudje pravijo: Duše je škoda, njega ni. Kakršno življenje, taka smrt. — Od druge strani se nam o tem poroča: Pretečeni teden pa je prišel mladi Rangus v Ljubljano k naboru. Ob tej priliki je obiskal tudi svoje domače in ostal par dni doma. Opazil je takoj razmerje med materjo in Kocijanom. To je poštenega fanta zelo bolelo, zlasti ker se je Kocijan proti njemu nekam oblastno obnašal. Ogibal se ga je, kolikor je bilo mogoče. V nedeljo je Kocijan zopet zahteval denarja od svoje priležnice. Pri tem je grozil z nožem ter podil mlajšo njeno hčer krog hiše, češ, da jo mora zaklati. Dekle se je zateklo k bratu, ki jo je obvaroval, kar je Kocijana še bolj razsrdilo. Zvečer se je Ignac poslavljaj od svojih tovarišev, ker je nameraval drugi dan odpotovati. Yračal se je zvečer krog polnoči z dve-

ma tovarišema domov. Pri Ulčarju pa so jih napadli na cesti: Kocijan Franc, Reme Rudolf in njegov brat Andrej. Bili so vsi oboroženi z noži. Kocijan zamahne nad Rangusom, ta pa mu zada z nožem hudo rano čez obraz, vrat in v prsa. Kocijan se zgrudi in obleži nezavesten, njegova tovariša pa jo ubere, da jo pobežim Rangusom, katerega pa nista ujela. Nato se vrne k ranjenemu, ki je v zadnjih zdihljajih še grozno preklinjal. Spravita ga k gostilni Ivana Dimnika, katerega pokličeta. Ta ga naloži s svojim sosedom na voz z namenom ga peljati v bolnico. Ko ga pripeljeta na konec Studenca, jima je umrl vesle notranje izkrvavitve. Umrl je bil znan kot hud pretepač in je vsled pretepanja že mnogo presedel v ječi. Ravno tako njegova tovariša. Rangus pa se je takoj javil sam orožništvu, katero ga je oddalo deželnemu sodišču. Ljudstvo pa se zgraža nad materjo Rangusa, ki je s svojim vedenjem povzročila ta uboj in pripravila v nesrečo svojega sina.

— **Notarsko pisarno** je otvoril v hiši »Narodnega doma« v Pulju gosp. dr. Sorli. S tem je dana puljskim in okoliškim Slovencem in Hrvatom že davno zaželjena prilika, se v vseh notarskih zadevah posluževati svojega materinega jezika.

— **Umrli** je dne 6. t. m. v Oseku na Hrvaškem Kristina Kamnikar, učiteljica vezenja, rodona iz Svibna pri Zidanem mostu.

— **Nepričakovana aretacija.** Na zahtevo preiskovalnega sodnika Čačica je bila v Zagrebu aretirana baletna učiteljica Clara Genta. Zapletena je v neko sleparsko zadevo svojega svaka na Dunaju. Gre se za 170.000 mark. Zadnje nedeljo je obedovala v zagrebškem hotelu »Croatia«. Med kosilom jo je že čakal na hodniku detektiv, ki jo je po obedu iz sohe poklical in jo oddal deželniemu sodišču. Na policiji je takoj priznala svojo krivdo, ko so ji predložili nekaj dokazilnih dokumentov.

— **Izločitev Brda iz šentvidske župnije in priklopitev k viški župniji** je stopila v veljavo 1. maja, za kar ima največ zaslug častiti knezoškofijski ordinarijat kakor tudi deželna vlada. Ta korak je podpiralo tudi županstvo na Viču. Nova župnijska meja je podutiška vznožja pot. Prvi rojenček in prva krščena na Viču je bila 7. maja iz Brda hčerka Vekoslava zakonskega para Jakob Zadnikar in njegove žene Vekoslave Zadnikar roj. Zdešar, ki sta oba cerkvena pevca. Botra sta bila Ivan Panigac in njegova žena.

— **Ponesrečil** je v soboto, 6. t. m., Lovro Plahutnik iz Sostrega v papirnici v Vevčah. Stroj »Kalandar« za likanje papirja mu je posnel vse meso na desni dlani in odtrgal mazinice. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— **Dvigalo se je odrgalo** v soboto ponoči v papirnici v Vevčah in delavec Fr. Marn iz Zaloga je padel kakih pet metrov globoko. Dvigalo namreč prinese kvišku brente, napolnjene s papirno tvarino. Delavec pripne jermen in nese na hrbtu v stroj. Fr. Marn je ravno pripel, hotel dvigniti brento nase, dvigalo se pa odrga in breta ga potegne v globočino. Poškodovan se je prav nevarno.

— **Učiteljsko zdravilišče v Kraljevicu.** Hrvaška vlada je v družbi z društvom učiteljc kupila frankopanski grad v Kraljevicu pri morju in ga bo preuredila v učiteljsko in otroško zdravilišče. Poleg tega bo imelo v teh prostorih društvo učiteljc svojo gospodinjstvo šolo z internatom.

— **Zagrebska mestna pekarna** je imela v zadnjih 10 mesecih svojega obstanka okoli 100.000 kron izgube. Ta izguba je nagnila upravo, da misli pekarno nekemu madjarskemu konzorciju v Budimpešti prodati.

— **Prvi avstrijski shod proti tuberkulozi.** Kakor smo že lani poročali, se je osnoval »Avstrijski osrednji odbor za odvracanje tuberkuloze« kot nekaka najvišja instanca v tozadevnih vprašanjih. Ta osrednji odbor bo na eni strani vez med avstrijskimi društvi, ki posredno ali neposredno služijo odvracanju jetike, na drugi strani pa bo vpošteval vse izkušnje in vsa enaka prizadevanja inozemstva in jih bo obračal domačim interesom v korist. »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem« je z ozirom na število svojih članov odposlalo v osrednji odbor tri delegate, in sicer predsednika grofa Chorinskega, dež. vlade svetnika dr. Zupanca in generalnega tajnika dr. viteza Bleiweisera. Ustanovno zborovanje osrednjega odbora se vrši dne 13. t. m. na Dunaju, dan nato, dne 14. t. m. pa se priredi prvi avstrijski shod proti tuberkulozi. Prirejanje takih shodov, ki se bodo vršili sedaj v tem, sedajv onem mestu

naše državne polovice, je tudi naloga osrednjega odbora. Prvi shod se vrši na Dunaju, in sicer v hiši c. kr. družbe zdravnikov. Na dnevnem redu so zanimiva in važna vprašanja, tako o jetiki in otroški dobi, o vplivu tuberkulina in o specifičnih tuberkulinskih reakcijah, o tuberkulozi v javnih bolnišnicah, o organizaciji boja proti tuberkulozi in o odvracanju jetike na deželi. »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih« opozarja, da je shod javen in udeležba vsakomur prosta. Vsled tega vabi vse one, ki se zanimajo za na dnevnem redu stoječa vprašanja, da se udeležijo prvega avstrijskega shoda proti tuberkulozi.

— **Slavnost v Postojnski jami.** Dne 5. junija 1911 (binkoštni ponedeljek) bodo vozili po spodaj navedenem voznom redu posebni vlaki iz Ljubljane (južnega kolodvora), Trsta (južnega kolodvora), Kormina in Reke v Postojno in nazaj. Za te posebne vlake se bodo izdajali vozni listki po posebno znižanih cenah do Postojne in nazaj, v katerih je že vračunjena vstopnina v jamo, in sicer: Do Postojne in nazaj z vstopnino v jamo vred iz Ljubljane, juž. kol. I. razred 10 K 80 vin., II. razred 8 K 60 vin., III. razred 6 K 30 vin.; iz Trsta, juž. kol. I. razred 13 K 30 vin., II. razred 10 K 50 vin., III. razred 7 K 50 vin.; iz Reke I. razred 12 K 20 vin., II. razred 9 K 70 vin., III. razred 7 K; iz Kormina I. razred 17 K 10 vin., II. razred 13 K 30 vin., III. razred 9 K 40 vin. Ti povratni listki veljajo za tje in nazaj, in sicer le pri posebnih vlakih v Postojno dne 5. junija 1911 ter niso veljavni tudi proti doplačilu za uporabo drugih vlakov. Spored slavnosti v jami bode obsegal slavnostno razsvetljavo vseh prostorov v jami, kakor tudi izvajanja godbe in ljudsko veselico na plesišču.

— **Nagloma je umrl** v Ložu g. Anton Wazensek, ki je bil 23 let sluga pri c. kr. davčnem uradu.

— **Velika protimažarska demonstracija v Zagrebu.** V nedeljo je bila v Zagrebu nogometna tekma. Dva budimpeštanska kluba sta se borila z zagrebškim atletskim klubom. Mažari so napravili 12 golov, a hrvaški sodnik jim je baje pripoznal samo 3. Rezultat je bil 3:0. Ko se je to razglasilo, je pričelo občinstvo žvižgati in kričati na Mažare: Lopovi! Umazani Mažari! Vun iz Velike Hrvaške! Če bi ne bila posredovala policija, bi bili mažarski igralci pretepeni.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** je prejelo od 9. marca do 4. maja sledeče darove: 200 kron: Centralna posojilnica v Gorici. — Po 100 K: Hran. in pos. društvo v Ptuj; Kmetska posojilnica ljubljanske okolice in Tržaška pos. in hran. — Po 50 K: Josip Mazi, c. kr. realni profesor v Ljubljani in Posojilnica v Logatcu. — Po 40 K: Posojilnica v Gornji Radgoni. — Po 30 K: Obrtno pomožno društvo v Ljubljani. — Po 25 K: Posojilnica v Črnomlju. — Po 20 K: Šaleška posojilnica in šted., Velenje; Notranjska posojilnica v Postojni; Posojilnici v Framu in Konjicah; Savinska posojilnica v Zalcu; dvorni svetnik dr. Fran Dukič; zobozdravnik dr. Ant. Podpečnik; dr. Iv. Pekolj in Posavcevi, na Dunaju. — Po 12 K: Posojilnica v Velenju. — Po 10 K: Okrajna posojilnica in hranilnica v Sežani; županstva St. Jur, Lokev in Stari trg; dr. Josip Jelenc; inž. Iv. Petrič; primarij dr. Fr. Göstl; trg. Fr. Sadnikar in Iv. Valenčič. — Po 6 K: Gimnazijski učitelj Ivan Dolenc in okrajni sodnik dr. Silvin Hrašovec. — Po 5 K: Katehet Ivan Hutter; župnik Nik. Križaj; župnik Martin Meško; profesor Alfonz Vales in župnik Ivan Zupan. — Po 4 K: Jelena Bavdekova in župnik Ivan Škerjanc. — Po 3 K: Župnik Fr. Kadunc; dr. Al. Kraut; dr. Jan Lenoch; dekan Anton Nežič; župnik J. Omers; Štefan Rojnik in župnik Josip Zelnik. — Po 2 K: Profesor dr. Matija Heric; prof. dr. Ljud. Pivko in trgovec Karol Planinšek. 1 K 50 v: Župnik Matija Kadunc. — Skupaj 1050 K 50 v. Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident južne žel. v p., Dunaj, III., Reiserstrasse 27.

— **Hrvaška umetnica na Dunaju.** K dunajski ljudski operi je poklicana kot prva moč hrvaška operna pevka Vika Engel, ki je bila dosedaj pri kraljevi operi v Hanovru. Rojena je bila v Sisku, obiskovala deželno godbeno šolo v Zagrebu in končala svoje študije na dunajskem konservatoriju.

— **Za zdravnike.** Pri c. kr. državnorožništvem ravnatelstvu v Trstu se odda s 1. julijem t. l. mesto železniškega zdravnika s sedežem v Trstu, z začetno plačo po 1500 K in voznim povračilom po 200 K na leto. Podrobni podatki so razvidni iz lista »Osservatore Triestino«, ki izide 15. maja t. l.

— **Slovenec umrl v Ameriki.** Dne 21. aprila je umrl v Lorain, O., 26letni

John Mahnič za otrpnenjem tilnika. Doma je bil v Planini pri Rakeku.

— **Bojevití Kočevarji.** »Glas Naroda«, ki izhaja v New-Yorku, poroča 25. aprila: V Eastern District Hospital so pripeljali tri Kočevarje, ki so jih našli policisti v veži Charlesa Spreitzerja št. 177, Lorimer St. Vsi trije so krvaveli iz težkih ran na glavi. Kočevarji so imeli v Spreitzerjevi gostilni neko zborovanje, pri katerem je prišlo do prepira in pretepa. Poškodovani so bili Henrik Stampferl, 30 let star, stanujoč v hiši št. 83 Grey St., Lawrence Roben, št. 1496 Gates Ave. in John Fritz, 33 let star, št. 754 Park Ave. v Brooklynu. Imenovanci pravijo, da ne poznajo svojih napadalcev, verjetneje pa je, da jih nočejo imenovati.

— **Izgubljeni učenec najden.** Iz Postojne se nam piše: Kakor smo zadnjič poročali, se nam je izgubil učenec meščanske šole Anton Seliškár. Bali smo se, da se je ponesrečil in pridno smo ga iskali. Vse jame so prebrskali vrti možje. Naš Tonček nam jo je pa popihal proti Trstu in tam ga je policija zadržala ter izročila prestrašenemu očetu. Kaj je sicer pridnega in prikupljivega učenca do tega čina dovedlo, nam ni znano.

Ljubljanske novice.

Ij **Reklamacij za državnozborsko volitev** je vložila S. L. S. 526.

Ij **Narodnosocialna idila.** »Jutro« prinaša naslednjo resno notico: »Slavnemu občinstvu v pojasnilo! Pri sinočnji predstavi Narodne socialne stranke (Bratstvo) je prišlo do malega konflikta. Kot odstopivši člani Bratstva in stranke smo si omislili prirediti lastne predstave in to pod imenom »Ljubljanski diletanti«. Prvo predstavo smo uprizorili v soboto, 6. maja. Akoravno si nismo prijatelji onih, smo vsejedno posetili v nedeljo se vršiči shod, kakor popoldansko veselico in večerno predstavo. Pri predstavi nas je bilo navzočih 18, kateri smo plačali vsi določeno vstopnino. Zasedli smo prvo mizo na desni strani odra. Pri igri pel se je kuplet »Zviti Jakas«, kateri se je pa pel že v soboto pri naši predstavi. Zadnjo kitico tega kupleta je uporabil pevec nam v sramoto. Pripomniti je, da je pel vse prejšnje kitice na levi strani odra, le pri zadnji se je popolnoma preigral na desno ter nas s prstom kazajoč tituliral z gorilo in opicami. Ker je bil s tem razžaljen naš ponos in naša čast, smo bili primorani z žvižganjem in medkliski prekiniti kuplet, kar se je tudi na našo prošnjo pri navzočem gospodu komisariju zgodilo, da je pri odprtem odru odstranil pevce. Da se nas ne bo obsojalo krivično, smo bili primorani podati pojasnilo. — Ljubljanski diletanti.«

Ij **Soc. demokratski kandidat za deželnozborske volitve v Ljubljani** je Franc Bartl, upravitelj v Ljubljani. »Rdeči Prapor« pravi, da utegnejo biti glasovi soc. demokratskega kandidata pri tej volitvi odločilni.

Ij **Liberalne surovosti** so sedaj v Ljubljani na dnevnem redu. V nedeljo jutraj med 2. in 3. uro je neka hudobna zločinska roka pobila tri šipe in celi okvir hiše g. Josipine Jenko v Holzapflovli ulici. Ta napad je povzročil velik strah v hiši in pri sosedih. Varnostnih organov ni bilo nikjer. Ker je g. Jenko odločno somišljenica S. L. S. in kot taka obče spoštovana, je brezdvomno, da je to dejanje izvršil kak liberalni pobalin iz nizke strankarske strasti. Liberalna kultura se prav lepo kaže v — pobijanju šip!

Ij **Liberalna vzgoja.** Kako naj se učenci navdušujejo za »pravo« berivo, kaže učitelj Gärtner, ki jutraj pred šolo na Cojzevi cesti bere in kaže široko razprostrto »Jutro«. Učenci ga gledajo, ko hodijo mimo ter — seveda tudi posnemajo, ker ga donajajo v šolo, da ga previdni učitelji konfiscirajo. Opaziti je, da ima ta učitelj poseben namen s tem listom, ker bere le takrat, ko ga učenci gledajo pred šolo ali tudi v šolskem poslopiju.

Ij **Avstrijsko mornariško društvo.** Število ljubljanskih članov je tekom zadnjih dni naraslo od 100 na 150. Kakor smo že poročali, vrši se ustanovno zborovanje krajevne skupine Ljubljana dne 14. t. m. Priglasje sprejema za sedaj iz prijaznosti »The Oliver Trading Office«, Miklošičeva cesta. — Za društvenike, ki bodo navzoči pri slavnostni priliki, ko se izpusti naš prvi dreadnought v morje, je društveni krog obligaten. Lične društvene čepice bosta v kratkem v izložbi razstavili tvrdki Magdič in Benedikt.

Ij **Nesreča.** Ko je šel sinoči sluga Zdravko R. po Dolenjski cesti, je v obližju »Zelenega hriba« padel v cestni jarek, kjer se je z neko črepinjo na roki močno obrezal. Stražnik ga je s po-

možjo nekega delavca odvedel na stražnico, kjer so ga za silo obvezali, potem pa prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico.

Ij **Aretacija.** K neki stranki v Škofji ulici je hodila par dni streči neka 23 letna dekle z Dolenjskega, ki je takoj pokazala, koliko je vredna zapiranja. Gospodinja je v tem času pogrešila zlato žensko uro, koja tatvino je zamogla izvršiti edino postrežnica. Kmalu nato je postrežnica poslala z uro neko žensko v mestno zastavljalnico. Policija je o tem izvedela in nepošteno strežnico aretovala.

Štajerske novice.

š **Poroka.** V Mariboru se je poročil g. Anton Hohnjec, učitelj v mariborski kaznilnici, z gđeno. Linko Ozim iz Ruš. Poročil ju je ženinov brat bogoslovni profesor g. dr. Hohnjec.

š **Nesreča v cirkusu.** Ponesrečila se je med predstavo v Mariboru v cirkusu Schmidt neka jahalka. Padla je s konja, ki ni bil osedlan. Zlomila si je roko in pretresla možgane. Odvedli so jo v bolnišnico.

š **Boj s tihotapci pri Brežicah.** Iz Zagreba se poroča, da so hoteli Hrvatitihotapiti pet s prešiči naloženih voz na Štajersko, a so jih presenetili orožniki. Vnel se je boj, ki je trajal pol ure in se je tudi streljalo. Štirje vozovi so se vrnili na Hrvaško, eden je pa izginil proti Brežicam. En orožnik je ranjen, ker je bil večkrat zadet. Ustreljen je tudi en konj. Tihotapce zasledujejo.

Razne stvari.

Vodne sile. Napredek elektrotehnike, zlasti možnost električni tok z veliko napetostjo prevajati v daljavo, je obrnil pozornost na vodne sile, katerih gravitacijska moč se da pretvoriti v drugo gibanje in v električno moč. Kakor pri novih iznajdbah sploh, se je tudi tu začelo z velikim entuziazmom in spekulacija se je polastila vodnih sil. So spekulantje, ki samo od tega živijo, da stikajo okoli za vodnimi silami, delajo površne projekte in gledajo, kako bi te projekte drago prodali. Tudi razne trdke, ki iščejo dela ali bi rade prodale svoje stroje, nagrajujejo k vodnim zgradbam in seveda slikajo v rožnih barvah dobičkonost takih naprav. Izkušnja je pa ugotovila nekaj pravil, po katerih se imajo ravnati graditelji vodnih naprav: 1. Čim dalje se tok napelje, tem večja je investicija in tem več toka se izgubi; zato se morajo te izgube vračunati že pri prvotnem rentabilitetnem računu. 2. Računati se ne sme moč ob turbini, vodnih pravic (sirove sile se naj izda pri napravah z daljnovodi kvečjemu 40 do 50 K za konjsko silo. 4. Dograjena konjska sila na mestu uporabe naj ne stane več ko 1000 K. Ako pridejo stroški za konjsko silo na več kot 1500 K, je že prekoračena meja rentabilite vodne naprave in kaže preiti na Kalo- vično moč. 5. Računati se sme edino le z minimalno silo, kajti le tista sila velja, ki je vedno pod vsemi pogoji na razpolago.

Nedeljski dopust za vojake. Iz Bruselja poročajo, da je belgijski vojni minister sklenil izdati dovoljenje, da smejo vojaki zapustiti vsako soboto zvečer vojašnice in se šele v nedeljo zvečer vrniti. Pri povratku morajo vojaki pokazati podpis staršev na dopustnem dovolilnem listku. Železniškemu ministrstvu se pa predlaga, naj dovoli znižane železniške vozne cene za 50 odstotkov onim vojakom, ki se v soboto peljejo domov.

Draga perutnina na Dunaju. Na dunajskem trgu se je zelo podražila perutnina, ena kokoš stane do 3 K 40 v. Kakor pa se poroča, je ta draginja v zvezi s takozvano »kurjo kolero«, ki se je zopet pojavila v mnogih okrajih na Zg. Ogrskem, odkoder so prej pošiljali velike množine perutnine na Dunaj. Vsled te kurje epidemije prihaja na dunajski trg le malo ogrske perutnine, tako da pride v pošteve le italijanska perutnina, vsled česar so cene poskočile.

Samoumor železniškega nadzor- nika. V Aschaffenburgu je skočil v Meno in se vtopil železniški nadzornik ravnateljski svetnik Meyer. Storil je to, ker so ga dolžili, da je bil skriv velikih tatvin na aschaffenburgskem tovornem kolodvoru.

Berolinska šola tatov. Berolinska kriminalna policija je zasledila šolo za tatove. Profesor je bil že večkrat kaznovani trgovec Artur Serig, ki je stanoval v neki kleti. Iz prisilnih zavodov pobegle je prvi čas skrival. Vsak je moral plačati za hrano in stanovanje 3 krone na dan. Nato jih je jemal seboj na trg, kjer jih je učil krasti žen-

skam denarnice, za kar so mu morali plačevati odstotke. Ko so bili dovolj poučeni, jih je pustil samostojno delati. Tudi vlamljati jih je naučil.

Povodnji na Srbskem. Deževje je povzročilo, da so narasli v Srbiji potoki in reke. Poroča se o velikih povodnjih. V Kragujevcu se je utrgal oblak. Mesto je deloma preplavljeno.

Umor trgovca. Iz Budimpešte poročajo: V Kutini v komitatu Krasso-Szőreny je 7. t. m. ustrelila neka mlada lepa Rumunka s ceste skozi okno trgovca Samuela Schlesingerja, ko se je ravno mudil v svoji sobi. Kroglica je zadela trgovca v hrbet, predrila srce in mu pri prsih izstopila. Zgrudil se je mrtev na tla. Svoječasno je imel z morilko ljubavno razmerje, a jo je zapustil, vsled česar se je sedaj maščevala. Storiško so zaprli.

Častnik preganjan zaradi kritike vojaških odredb. Iz Pariza poročajo: Proti ritmojstru Gailu 11. kirazirskega polka je bila od njegovega predstojništva vložena ovadba pri vojnem ministru, da je v ostrih izrazih kritikal vojaške odredbe vlade ob priliki majske slavnosti. Radi te ovadbe je proti ritmojstru Gailu vpeljana disciplinarna preiskava.

Demonstracija na dunajskem vseučilišču. Na kliniki dvornega svetnika Schauta so bile 8. t. m. velike demonstracije. Dijaki so se pritoževali zaradi postopanja profesorja pri rigorozih. Dvorni svetnik Schauta je izjavil, da je prester, da bi izpremenil svoj zistem. Veliko nesreč se prepreči z njegovim zistemom, ki bi se drugače pripetile v praksi.

Samoumor treh deklic. Iz Halle poročajo, da so tamkaj 7. t. m. tri deklice izvršile samoumor, zaradi ljubezenskih razmer. Prvo dekle, hči nekega zidarskega mojstra, se je ustrelila z lovsko puško svojega očeta. Druga, ki je prišla šele omenjenega dne v mesto, se je zastrupila, tretja pa je skočila v reko Saale in utonila. Identiteto zadnjih dveh še niso dognali.

KANDIDATJE SOCIALNE DEMOKRACIJE

za državnozbornske volitve na Spodnjem Štajerskem so: Sodni okraj Maribor severno od Drave se naznani, ko dobi izvrševalni odbor poročilo konference. — Sodni okraj Maribor južno od Drave: Alfred Pičinin, vojni mojster in posestnik v Pragerskem. — Ptuj—Ormož: Mihael Kosel, zasebni uradnik v Gradcu. — Celje—Vransko: Ivan Tokan, strokovni tajnik v Ljubljani. — Rogatec—Šmarje—Kozje: Melhijor Čobal, vodja kons. društva v Zagorju. — Brežice—Sevnica—Laški trg: Melhijor Čobal, vodja kons. društva v Zagorju. — Marenberg—Šoštanj—Slovenji Gradec: Ignac Sitter, rudarski tajnik v Trbovljah.

V volilnem okraju Borovlje—Dobrlaves—Železna kapla—Pliberk: Ignac Sitter, rudarski tajnik v Trbovljah.

Za goriško okolico: Goriška okolica: Dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici. — Ajdovščina—Komen—Sežana: Josip Kopač, železničarski tajnik v Trstu. — Brdo—Cerkno—Kanal: Just Černe, železniški strojevodja.

Za tržaško okolico: Etnin Kristan, pisatelj v Ljubljani.

Somišljeniki!

Pazite, da so glasovnice za deželno-zborsko volitev pravilno izpolnjene. Napišite:

Dr. Vinko Gregorič
zdravnik v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

OBČINSKE VOLITVE V BEKŠTANJU.
Celovec, 9. maja. Občinske volitve v Bekštanju je upravno sodišče razveljavilo.

VOJAŠKE PREDLOGE V OGRSKI ZBORNICI.

Budimpešta, 9. maja. Vojaške predloge bodo predložene ogrski zbornici prihodnji teden. V zbornici se bo pričela razprava o brambni predlogi koncem junija ali začetkom julija in je vse pripravljeno na to, da bo razprava zavzela velik del poletja.

ARETACIJA HRVAŠKEGA POSLANCA STJEPANA RADIĆA.

Zagreb, 9. maja. Hrvaški poslanec Stjepan Radić je imel 24. aprila napovedan shod v Rajevem Selu, a okrajni predstojnik je shod prepovedal. Tudi zaupni sestanek je okrajni predstojnik preprečil, nakar mu je rekel Stjepan Radić: Vi ste ignoranti! Tudi shode v

drugih krajih tega okraja je okrajni predstojnik Radiću vse prepovedal. Pred nekaj dnevi se je Stjepan Radić vrnil v Zagreb. Zvečer sta prišla na njegovo stanovanje policijski šef in neki policijski uslužbenec ter Radiću naznanila, da imata nalogo ga aretirati. Radić je zahteval pojasnila, Reklo se mu je, da je povelje za aretacijo izšlo radi tega, ker je javno razžalil državno oblast. Aretacijsko povelje je bilo podpisano od sodišča v Oseku. Radić je protestiral in se skliceval na svojo poslansko imuniteto, nakar sta policijska organa zapustila Radićevo privatno stanovanje.

ARETACIJA PRIMA-BALERINE V ZAGREBU.

Zagreb, 9. maja. Tu je bila včeraj aretirana balerina hrvaškega narodnega gledališča gdčna Genta. Dolže jo, da je iz konkurzne mase svojega brata, trgovca v Frankobrodu na M. skrila vrednostne papirje v vrednosti 70.000 mark, katere ji je brat poslal.

STAVKA TRGOVSKIH POMOČNIKOV.

Brod na Savi, 9. maja. Tu je nastala stavka trgovskih pomočnikov. Poštni urad noče sprejemati brzojavk stavkajočih.

MEHIKANSKI VSTAŠI NAPADLI JUAEREZ.

London, 9. maja. Brzojavke poročajo, da so mehiški vstaši včeraj ob 5. uri popoldne pričeli streljati na mesto Juaerez. Po srditem boju so zavzeli mesto in so gospodarji tudi obeh mostov, ki vežejo Mehiko z ostalo Ameriko. Zvezne čete so izgubile mnogo mrtvecev, ki leže po mestnih cestah.

BCLEZEN RUSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

Peterburg, 9. maja. O bolezni ruskega zunanjega ministra Sasanova prihajajo sedaj zopet vesti, da je neozdravljiva. Niti misli ni na to, da bi Sasanov še mogel prevzeti posle. Pooblastila Neratova so obsežnejša kot so navadno pooblastila kakšnega namestnika.

STAVKA TRAMVAJSKIH USLUŽBENCEV V RIMU.

Rim, 9. maja. Včeraj popoldne so nenadoma pričeli stavkati tramvajski uslužbenci v Rimu.

PROTI DRAGINJI ŽIVIL NA KITAJSKEM.

Šangaj, 9. maja. V Hangčau so nastali veliki nemiri, ker so se trgovci z rižem branili znižati cene riža. Mnogi so napadli 20 trgovin riža in je več hiš mandarinov razrušila. Ker policija ni hotela izpustiti aretirancev je mnogi napadla sodnijsko poslopje in policijske stražnice in več policijskih stražnic razbila. Šele vojaštvo je napravilo red. Več policistov je ranjenih.

Pojasnili o inseratih daje upravništvo samo tistim, ki priložijo vprašanje znamko za deset vinarjev.

Poslano.

»Jutro« in njegove lažnjive izvestelje pozivam, da se jasno izrazijo, kaj mislijo reči s svojimi meglenimi namigavanji o izkušnjah, ki jih baje imata z menoj dva štajerska lista, katerih z enim nisem imel nikoli nobene stika. Jasnosti je vsekakor treba, da lahko nastopim pot do zadoščenja. — Nadalje prav uljudno prosim g. Pluta in nar. napredno stranko, da me tožita, če sem zakrivil kaj kaznjivega. V to svrhu je pa seveda treba, da me dva gospoda (»mladina«) odvežeta častne besede, da lahko svobodno govorim in dokažem, kdo je pravzaprav intrigiral in kako in — zakaj? — O »diplomiranosti« pa izpregovorimo, ko dospejo informacije, ki so neobhodno potrebne. Slednjič se zahvaljujem ljudem krog »Jutra«, da mi vkljub strupenemu sovraštvu priznavajo talente; jaz tega nekaterim izmed njih pri najboljši volji ne morem.

Vinko Gaberc.

Ime:

R. Miklauc
Ljubljana

592

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

Zahvala.

Povodom smrti, kakor tudi že med boleznijo mi ljubljenega so-proga, gospoda

Ignacija Perhavca

veleposestnika

izkazalo se mi je od vseh strani toliko sočutja in sožalja, da mi ni mogoče vsakemu posebej se zahvaliti.

Zahvaljujem se tem potom č. duhovščini, zlasti č. g. župniku, ki je rajnika tolažil v bridkih urah še v času njegove bolezni, slavnemu občinskemu odboru, cenj. učitelstvu in šolski mladini, slavnemu gasilnemu društvu, nadalje za krasne darovane vence in vsemu slavnemu občinstvu, ki je v tako obilnem številu spremlilo rajnika na njegovem zadnjem potu.

Senožee, dne 9. majnika 1911.

1500 Žalujoča Fani Perhavec.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. maja.

Pšenica za maj 1911	12.68
Pšenica za oktober 1911	11.45
Rž za maj 1911	9.46
Oves za maj 1911	9.55
Koruza za maj 1911	6.39
Koruza za julij 1911	6.53

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
8.	9. zveč.	737.1	11.4	sl. svzh.	oblačno	
9.	7. zjut.	735.7	10.9	sl. svzh.	oblačno	0.8
	2. pop.	734.9	14.3	p. n. jvzh.		

Srednja včerašnja temp. 11.9° norm. 13.1°.

Dr. Štefan Rajh

vljudno naznanja, da otvori s 15. majnikom 1911

odvetniško pisarno
v Ribnici na Kranjskem.

Nova skladba Viktorja Parme:

Povodni mož

Balada dr. Fr. Prešernova.

Posnetki za klavir se dobe v vseh knjigarnah za ceno 4 K

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

Št. 6908.

Razpis.

Za zgradbo

opornega zidu na okr. cesti v Radovljici

na 4200 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože

do 20. maja t. l. ob 12. opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatenene z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe opornega zidu na okrajni cesti v Radovljici.«

Ponudbi mora biti dodana izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5%, stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarno varnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 6. maja 1911.

1498

1403

Ribolov

se odda s 1. avgustom t. l.

v knezoškofijskem delu Ljubljane
nice Lipa-Podpeč.

Le pismene ponudbe

naj se pošljejo do vštete

15. maja t. l.

podpisanemu t. č. upravitelju.

Najnižji ponudek 210 K.

Upraviteljstvo knezoškofijske
pristave v Ljubljani, Sv. Petra
cesta št. 97

Fran Kristan, t. č. upravitelj.

V najem se da takoj velika

vinska klet

v Zalokarjevi ulici 9 (Vodmat)

Polzve se ravnotam.

Hiša

podobna vili, enonadstropna, s šestimi
sobami, z lepim vrtom v Rožni dolini
št. 217, tik Ljubljane, ležeča naspr. peka

se prodaja.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.